

EXPUNERE DE MOTIVE

Prezenta propunere legislativă urmărește punerea în acord a prevederilor Legii nr. 104/2003 privind manipularea cadavrelor umane și prelevarea organelor și țesuturilor de la cadavre în vederea transplantului cu Decizia Curții Constituționale nr. 53/2020 referitoare la admiterea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 22 din Legea nr. 104/2003 privind manipularea cadavrelor umane și prelevarea organelor și țesuturilor de la cadavre în vederea transplantului.

Prin decizia antecreferită, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 22 din Legea nr. 104/2003 care exclude personalul care desfășoară activitatea de anatomie patologică și prosectură în instituțiile de medicină legală de la încadrarea în categoria locurilor de muncă în condiții deosebite de muncă, este neconstituțională.

Prevederile articolului 22 din lege instituiau doar pentru personalul care își desfășoară activitatea în serviciile de anatomie patologică și prosecturi ale spitalelor, precum și personalul disciplinelor universitare de anatomie, de histologie, de anatomie patologică și al catedrei de biologie celulară beneficiul încadrării în categoria locurilor de muncă în condiții deosebite de muncă. Astfel personalul care desfășoară aceleași activități în cadrul Institutului Național de Medicină Legală "Mina Minovici" era exclus de la încadrarea în categoria locurilor de muncă în condiții deosebite de muncă.

Nu există nicio justificare obiectivă pentru un tratament juridic diferențiat aplicabil categoriilor de personal medical din spitale și din instituții medico-legale care exercită aceeași activitate, încălcându-se principiul egalității în drepturi consacrat la articolul 16 din legea fundamentală.

Potrivit art. 2 din Legea nr. 104/2003, dreptul de manipulare a cadavrelor umane pentru diagnostic sau activități didactice și științifice revine următoarelor categorii de personal: serviciilor de anatomie patologică și de prosectură ale **spitalelor și instituțiilor de medicină legală** și disciplinelor universitare de anatomie și de anatomie patologică ale instituțiilor de învățământ superior medical uman de stat sau private, acreditate ori autorizate, care organizează serviciile pentru utilizarea cadavrelor. Art. 5 definește activitatea de anatomie patologică astfel: "Activitatea de anatomie patologică constă în efectuarea de examene macroscopice și microscopice asupra produselor biologice recoltate fie persoanelor în viață, fie la autopsie cadavrelor, și anume: piese operatorii, material bioptic, biopsii de tract digestiv, bronșice, hepatice, pancreatice, renale, puncții medulare, ganglionare, lichide biologice, material aspirat cu ac fin, froțiuni exfoliative, organe, fragmente tisulare și altele asemenea." Art. 7 precizează că "Activitatea din compartimentele de prosectură și autopsiile anatomopatologice se realizează numai în spitale sau în instituții de medicină legală."

Legea nr. 104/2003 face o trimitere la norma specială a activităților de anatomie patologică și prosectură unde există unele consecințe medico-legale - Ordonanța

Guvernului nr. 1/2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicină legală. Reglementarea acestor activități printr-un act normativ special este justificată de specificul acestora.

Activitatea de medicină legală este definită la articolul 1 din Ordonanța Guvernului nr. 1/2000 ca *“parte integrantă a asistenței medicale, constă în efectuarea de expertize, examinări, constatări, examene de laborator și alte lucrări medico-legale asupra persoanelor în viață, cadavrelor, produselor biologice și corpurilor delict, în vederea stabilirii adevărului în cauzele privind infracțiunile contra vieții, integrității corporale și sănătății persoanelor ori în alte situații prevăzute de lege, precum și în efectuarea de expertize medico-legale psihiatrice și de cercetare a filiației.”*

Activitățile de anatomie patologică și prosectură desfășurate în instituțiile de medicină legală prezintă aceleași caracteristici cu cele desfășurate în cadrul spitalelor, existând aceiași factori de risc, chiar dacă activitatea de medicină legală este reglementată printr-un act normativ special, și anume prin Ordonanța Guvernului nr. 1/2000,

Conform Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, locurile de muncă în condiții deosebite sunt locurile de muncă unde gradul de expunere la factorii de risc profesional sau la condițiile specifice unor categorii de servicii publice, pe toată durata timpului normal de muncă, poate conduce în timp la îmbolnăviri profesionale, la comportamente riscante în activitate, cu consecințe asupra securității și sănătății în muncă a asiguraților. În decizie, Curtea consideră că: *“reglementând soluția legislativă cuprinsă în art. 22 din Legea nr. 104/2003, legiuitorul a avut în vedere că indiferent ce demersuri se fac în sensul diminuării ori limitării factorilor de risc ce derivă din activitatea de manipulare a cadavrelor umane, este imposibilă înlăturarea totală a acestora, astfel că locurile de muncă unde se desfășoară această activitate vor păstra mereu caracteristicile locurilor de muncă în condiții deosebite.”*

Având în vedere condițiile specifice în care categoriile de personal antemenționate își desfășoară activitatea, este necesară acordarea aceluiași tratament juridic, după cum însăși Curtea a statuat într-o jurisprudență constantă: *“discriminarea se bazează pe noțiunea de excludere de la un drept (Decizia Curții Constituționale nr. 62 din 21 octombrie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 49 din 25 februarie 1994), iar remediul constituțional specific, în cazul constatării neconstituționalității discriminării, îl reprezintă acordarea sau accesul la beneficiul dreptului (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 685 din 28 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 470 din 11 iulie 2012, Decizia nr. 164 din 12 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 296 din 23 mai 2013, sau Decizia nr. 681 din 13 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 889 din 8 decembrie 2014).”*

Prezenta propunere legislativă vine să îndrepte o discriminare între diferite categorii dar care desfășoară aceeași activitate, acordând beneficiul încadrării categoria locurilor de muncă în condiții deosebite de muncă și pentru personalul care desfășoară activitatea de anatomie patologică și prosectură în instituțiile de medicină legală. Prin Decizia nr. 24 din octombrie 2019, Înalta Curte de Casație și Justiție- Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii- a reținut că: *“67 (...) încadrarea respectivelor*

locuri de muncă în condiții deosebite este permanentă și, pe de altă parte, că este necesară în permanență o compensare corelativă a eforturilor și a riscurilor profesionale la care se expun persoanele din prevederile legale sus-menționate, compensare în care se include și obținerea de beneficii la data deschiderii drepturilor de pensie.”

În cazul excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, cum este și excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 22 din Legea nr. 104/2003 ridicată într-o cauză privind conflicte de muncă și asigurări sociale la Curtea de Apel București, nu există un mecanism din oficiu de a pune în acord prevederile declarate neconstituționale cu deciziile Curții Constituționale, fiind necesară intervenția titularilor dreptului de inițiativă legislativă printr-o propunere de act normativ, moment până la care operează suspendarea de drept, conform articolului 147 alin. (1) din Constituție: *“Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.”*

Inițiatori:

Senator PNL Cristian-Augustin Niculescu Țăgârlaș

